

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Updatebrief ZH-PLG oktober 2025

Geachte Statenleden,

Voor het zomerreces hebben we u geïnformeerd over de stand van zaken in de gebiedsprocessen binnen de vervolgaanpak Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG). Op basis van dat eerste peilmoment hebben we de gebiedspartners verzocht om de gebiedsprocessen meer bestuurlijk te verankeren en de gebiedsplannen zoveel mogelijk te concretiseren. Na 1 december 2025 zijn de eerste versies van de gebiedsplannen gereed. Daarna maken we de balans op. In deze brief geven we u een tussentijdse update over de ontwikkeling van de gebiedsplannen en geven we alvast een doorkijkje naar het tweede peilmoment.

Middels een tweede peilmoment – eind Q1 2026 – informeren we u over de inhoud en de bestuurlijke verankering van de gebiedsplannen. Onderdeel daarvan is een inschatting van het perspectief op doelbereik. De komende periode informeren we u waar mogelijk tussentijds over de voortgang. Hiermee krijgt u een reëel beeld van de stand van zaken en inzicht in wat u kunt verwachten van het tweede peilmoment.

Bestuurlijke verankering

In de zomerperiode heeft bestuurlijke afstemming plaatsgevonden tussen gebiedspartners en gebiedsgedeputeerden over het meer bestuurlijk verankeren van de gebiedsplannen. We sturen aan op bestuurlijke verankering van de gebiedsplannen in twee stappen:

1. Instemmen met (delen van) het gebiedsplan in het bestuurlijk overleg per deelgebied;
2. Opschalen naar instemming van colleges van B&W of dagelijks besturen van de waterschappen.

Er is sprake van maatwerk per gebied, wat betreft dynamiek, tempo en betrokkenheid. We zien veel bestuurlijk commitment in de gebieden en het toewerken naar instemming in de bestuurlijke overlegorganen (stap 1). In sommige gebieden hebben gebiedspartners zoals agrariërs duiding nodig op bepaalde onderdelen voordat zij commitment kunnen geven aan het gebiedsplan of delen daarvan. In een deel van de gebieden zullen de gebiedsplannen worden vastgesteld in colleges of dagelijkse besturen (stap 2). Indien wordt opgeschaald naar stap 2 vraagt dit vanwege de rol van de provincie als gebiedspartner ook bespreking in het college van Gedeputeerde Staten.

In onderstaand kader vindt u een beknopt overzicht van de op dit moment verwachte bestuurlijke verankering per kerngebied:

Bestuurlijke verankering per Kerngebied

In het kerngebied **Zuid-Hollandse Delta**, waar vaak sprake is van één of twee gemeente(n) en één waterschap per deelgebied, wordt bestuurlijk commitment (stap 1) verwacht voor 1 december (m.u.v. Goeree – medio december) en volgt behandeling in Colleges van B&W en GS en van dagelijks bestuur van waterschappen (stap 2) in het eerste kwartaal van 2026.

In het kerngebied **Kust en Duinen** wordt bestuurlijk commitment in de bestuurlijk overlegorganen in december vastgelegd (stap 1). Voor het deelgebied Duin- en bollenstreek loopt een breder proces vanuit de aangesloten gemeenten: het Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenports wordt in december vastgesteld in de vijf colleges (stap 2).

In het kerngebied **Veenweiden** zal in december voor vijf van de acht deelgebieden in december bestuurlijk commitment voor de gebiedsplannen worden vastgelegd (stap 1). In één van de gebieden lopen vijf afzonderlijke polderprocessen. In één gebied ligt de focus op één project (gebiedsproces), waar al een bestuurlijke overeenkomst aan ten grondslag ligt. En in één gebied wordt wel een maatregelenpakket opgesteld, maar is nog geen bestuurlijke overlegtafel ingesteld.

Een proces van doorontwikkeling en aanscherping

De gebiedsplannen vormen een belangrijke stap in de richting van het realiseren van de doelen in het landelijk gebied. Elk gebied kent zijn eigen specifieke uitdagingen, zoals verzilting in de Delta en bodemdaling in Veenweiden. Dit brengt met zich mee dat per deelgebied andere partners belanghebbend zijn en elk gebiedsproces uniek is. Voor de uitwerking van de gebiedsplannen worden de indicatieve doelen benut die eerder dit jaar met de gebiedspartners zijn gedeeld. Gebiedspartners geven aan dat de indicatieve doelen helpen in de gebiedsprocessen, maar goed vertalen in plannen is een complex en meerjarig cyclisch proces. Hierop zetten we met elkaar de komende maanden volgende stappen vooruit.

Op dit moment is er nog geen gebiedsplan ingediend. Het huidige beeld is dat nagenoeg alle deelgebieden plannen aanleveren rond 1 december. Die gebiedsplannen zullen inhoudelijk variëren van visies op hoofdlijnen tot plannen met concrete maatregelen en nieuwe projectvoorstellen. Het benadrukken van maatwerk en het meerjarig karakter is in deze fase van belang. Doordat elk gebiedsproces verschillend is, zullen sommige gebiedsplannen in deze fase een eerste versie zijn. De analyse die begin 2026 wordt uitgevoerd in het kader van het tweede peilmoment geeft richting aan verdere doorontwikkeling en aanscherping van de plannen om de volgende stap zetten richting doelbereik. In die zin is sprake van gebiedsontwikkeling, waar doelbereik in de eerste versie geen eindpunt is, maar een proces van doorontwikkeling en aanscherping.

Vooruitblik en planning tweede peilmoment

Met de eerste versies van de gebiedsplannen maken we in de periode december 2025 tot en met maart 2026 de balans op. In onderstaand kader vindt u een planning op hoofdlijnen voor het tweede peilmoment. Hierin is aangegeven wanneer u het tweede peilmoment ontvangt en is een technische sessie over de gebiedsplannen voorzien. Hiervoor heeft u eerder een aanbieding ontvangen (PZH-2025-880539351). Hiervoor wordt in overleg met de griffie gewerkt aan het vinden van een datum. Hierbij streven we naar een datum tussen het moment dat u het tweede peilmoment ontvangt en behandeling en de commissie Landelijk Gebied van 8 april 2026. Om u verder te betrekken bij het ZH-PLG onderzoeken wij ook naar mogelijkheden voor een werkbezoek. Hier wordt u nader over geïnformeerd.

Maand	Activiteit
Dec 2025	Gebiedsplannen ingediend.
Dec 2025/feb 2026	Analyse gebiedsplannen: conclusies op aggregatieniveau provincie, inzichten op niveau kerngebieden en deelgebieden.
Feb/mrt 2026	Externe validatie en afronding, waar nodig in samenwerking met indieners.
Mrt 2026	Vaststellen tweede peilmoment in GS en vrijgave aan PS. Technische sessie over gebiedsplannen.
8 april 2026	Behandeling tweede peilmoment in commissie Landelijk Gebied.

Voor het tweede peilmoment voeren we een analyse uit op de gebiedsplannen. Dit bestaat uit de opgaven en uitdagingen per gebied, de voorgestelde plannen en maatregelen én de kennis- en ontwikkelvragen die voortkomen uit de gebiedsplannen. We zoomen ook in op de samenwerkingsrelaties binnen de gebieden, de lokale expertise en de waarde van beide. Met betrekking tot de voorgestelde plannen en maatregelen analyseren we in hoeverre de gebiedsplannen bijdragen aan de opgaven en doelen op provincieniveau. Hierbij benutten we de indicatieve doelstellingen die eerder met de gebiedspartners zijn gedeeld. Omdat het uitwerkingsniveau van de plannen verschilt per gebiedsplan voorzien we een uitdaging om het totaal van de plannen te evalueren op het perspectief op doelbereik. Hierbij geldt dat we het doelbereik willen kwantificeren waar dit mogelijk is. Ook zal het tweede peilmoment inzichten geven per deelgebied. Gezien het unieke karakter van elk gebiedsplan zal hier ruimte zijn voor differentiatie. Input over welke kennis- en onderzoeksvragen voortkomen uit de gebiedsplannen geeft inzicht in welke beleidsuitwerking in de toekomst nodig is.

De intentie is om ook een externe validatie uit te laten voeren door een onafhankelijk kennisbureau. Dit draagt bij aan onafhankelijke kwaliteitsborging van het tweede peilmoment en zorgt voor aanvullende transparantie. De externe validatie is onderdeel van het tweede peilmoment.

Uitvoering projecten

Verspreid door de hele provincie starten projecten op in de deelgebieden. Dit betreft 44 projecten uit het Maatregelenpakket ZH-PLG (PZH-2025-867355075). Deze projecten krijgen volledig of deels financiering uit de Rijksmiddelen van €188,25 miljoen, de impuls gelden Veenweiden, programmabudget van het ZH-PLG en Amendementen 820 'Voldoende middelen Europese Kaderrichtlijn Water' en Amendement 821 'Geen lege handen voor de landbouw'. Samen met de gebiedspartners worden stappen gezet voor de realisatie van deze projecten. Dit betekent veelal dat

een uitwerkingsslag plaatsvindt die nodig is voor het kunnen doen van een subsidieaanvraag. Inmiddels zijn de eerste beschikkingen verstrekt.

Een nadere analyse van individuele projecten die voortkomen uit de gebiedsplannen, ten behoeve van een volgende ronde programmering (denk hierbij aan uitvoerbaarheid en effectiviteit) is een parallel proces. De resultaten hiervan volgen in 2026.

Volle kracht vooruit

Deze brief draagt bij aan een realistisch beeld van de huidige stand van zaken in de gebiedsprocessen en de gebiedsplannen. Het geeft inzicht in de verwachtingen voor het tweede peilmoment. We kijken ernaar uit om komende periode samen met de gebiedspartners de eerste versies van de gebiedsplannen af te ronden. Graag gaan we met u in gesprek over de gebiedsplannen in de commissie Landelijk Gebied van 8 april 2026.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff